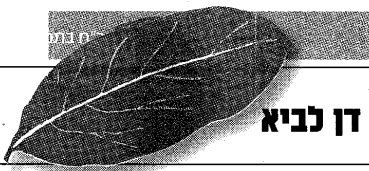

ירוק

דן לביא

מסביב לעולם

כל הגלובוס שונא ניילון

ההתמודדות עם השקיות קשה בכל העולם. במלטה הטילו ב-2004 מס של שישה סנט מלט (כ-20 סנט אמריקני) על שקיות ניילון וסנט מלטזי אחד על שקיות מתכלות. אלא שלאחר שנה וחצי לא נרשם שינוי משמעותי. לער מת זאת, המהלך גבה מחיר מסרי: כמות השקיות בייצור מקור מי פחתה ב-70 אחוזים והן הוחלפו בשקיות מיובאות.

לאירלנד היתה חויה שונה: עד 2002 הם חילקו 1.2 מיליארד שקיות חד-פעמיות ללא תשלום בשנה. מחקר מ-1999 המליץ על היטל והגברת המודעות, וההמל"צות נכנסו לתוקף במאוס 2002. ההיטל נקבע על 15 יורוסנט לשקית (פי שלושה מהמלצה המ-קורית). התוצאות: מספר השקיות פחת בכ-90 אחוזים. חלקן של השקיות באשפה הביתית ירד מחמישה אחוזים ל-0.22 אחוז אחרי שלוש שנים. ביולי 2007 הועלה המס ל-22 יורוסנט בשל ירידת האפקטיביות.

ניילון ניילון תרדוף

במשרד להגנת הסביבה נאבקים בשקיות הניילון, ואל תבלבלו אותם עם עובדות • אז מה אם מחקר במימון המשרד ובהזמנתו הראה שזה לא מפגע סביבתי חמור

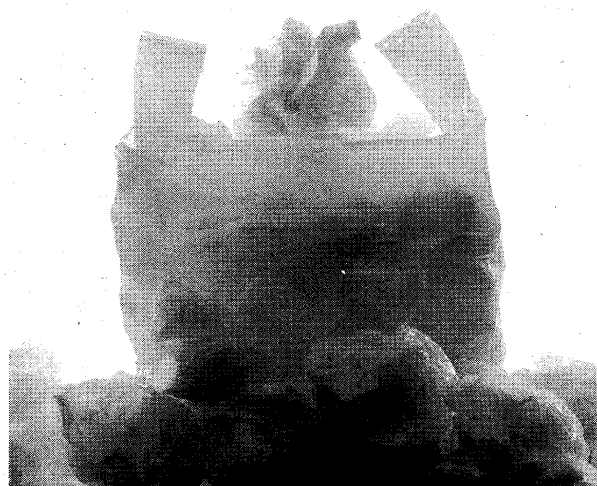
הראה שאם רוצים להפחית את הלכלוך ברשות הרבים לא צריך בכלל חקיקה ואפשר לנקוט הסברה ואמצעים טכנולוגיים. "נקיים דיון מקצועי", ציון, ו"לפי הנחיית השר, אחרי שנשמע את כל העמדות, נקבע את עמדתנו". דעתו של ציגי המשרד לא התקבלה, כנראה, כי בדיון ב-17 ביוני ציין השר להגנת הסביבה גרעון עזרא, שהבעיה העיקרית אינה בהטמנת השקיות אלא בכלל ברכוש הרבים (עמדה שסתר המחקר). למחרת היום התקבלה הודעה רשמית מהמשרד שלפיה יחל בגיבוש הצעת חוק שתאסר ייצור, יבוא, שיווק וחלוקת שקיות פלסטיק מסוג "גופייה". העבודה שהמשרד קבר את המחקר שהוא עצמו הזמין לא הפריעה לאנשיו להעלות את ממצאיו לאתר המשרד.

האם ייתכן שהמשרד להגנת הסביבה פשוט בחר להתרכז בסוגיה פופוליסטית? במשרד לא מתרשמים מהסתירה שבין המלצות המחקר לדברי השר ופי עולותיו. לדבריהם, "המשרד לא התעלם מהמלצות. העבודה נעשתה במימון המשרד ובשיתופו".

כות שם). חשש אחר, מפגיעה בחיי הבר, הופרך אף הוא: היו מי שטענו שיונקים ימיים ויבשתיים עלולים להיחנק מהשקיות, אך לא נמצאו כל עדויות למקרים כאלה - ביבשה או בים. יותר מזה, כאשר השקיות מועברות להטמנה, הן תופסות רק 0.8 אחוז מנפח הפסולת הכללי (אם כי פירוקן אורך כ-1,000 שנה). המחקר הציע לפעול באופן נקודתי יותר: חינוך והרתעת מלכלכים. במקום לנקוט פעולה אגרסיבית נגד התופה, ענה המליץ המחקר לצאת בהסברה לגבי הנזק הפוטנציאלי, לעודד שימוש בשקיות רב-פעמיות ולאכוף את החוק לשמירת ניקיון המאפשר הטלת קנסות.

המלצות שמלצות

יואב גואל, האחראי על מיחזור במשרד להגנת הסביבה, שנכח בדיוני ועדת הפנים בנושא, התרשם, לכאורה, מממצאי המחקר. בדיון ב-3 ביוני הוא אמר: "שקיות זה משהו שהוא כרגע בשר לייס מבחינת טיפול בפסולת". בתשובות לשאלת י"ר הוועדה, ח"כ פינס, מדוע לא לצמצם את מספרן, השיב: "המחקר

שקיות ניילון. מתכלות רק אחרי 1,000 שנה. צילום: GettyImages

הקמפיין נגד שקיות הניילון נשא פרי: אחרי דיונים ארוכים בנושא הלהוט ביותר בעולם הסביבה כיום והתגייסות תקשורתית נרחבת למען המטרה, הדי לטיה אתמול הכנסת לאשר בקריאה ראשונה את החוק שיגביל חלוקה בחינם של השקיות, המחולקות כיום לכל דורש ברשתות השיווק השונות. אלא שמתברר שיתכן שאותן שקיות אינן כה מסוכנות לסביבה, במיוחד כשמשושים אותן למטרדים סביבתיים אחרים.

לא לאסור, אלא לחנך

העיסוק הפרלמנטרי בסוגיה היה מג' וו, ונע מהצעת חוק לחיוב אריזה בשקיות נייד (שהוסרה בסופו של דבר), דרך חיוב שימוש בשקיות מתכלות ועד ההצעה הנוכחית, שמציעה להפחית את השימוש בשקיות ניילון ולגבות תשלום עליהן (ראו מסגרת למטה). עלי כדאי לקדם את הטיפול בהצעה, לא

חקיקה סביבתית | נכונות השתכנעו

חוק השקיות עבר בקריאה ראשונה

הכנסת נענתה אתמול למאבק בשקיות הניילון, ואישרה בקריאה ראשונה את הצעת החוק של ח"כים אסתר רנה טרטמן (ישראל ביתנו) ורב חנין (ח"ש) להפחית השימוש בשקיות. לפי ההצעה, רשתות השיווק והמכולות יחויבו להעמיד לרשות הצרכנים בקופה שקיות ניילון מחומר מתכלה בלבד וסלים לשימוש רב-פעמי. שקיות ניילון עם שתי ידיות לא יחולקו בחינם בחנויות, אלא ייצעו למכירה בלבד והרשתות יחויבו למכור שקיות רב-שימושיות. כמו כן, ייקבע תקן ישראלי לשקיות שביכולתן להתפרק בתהליך טבעי.

הקנס על ייצור שלא לפי התקן יהיה 67 אלף שקלים, ועל מכירה בניגוד לחוק ייקנס העבריין ב-27 אלף שקלים. את החוק יאכפו פקחי משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה. ח"כ טרטמן אמרה: "כל יום שעובר מבלי לטפל בבעיות איכות הסביבה הוא נסיגה אחורה. בעזרת החוק נוכל להפחית משמעותית את השימוש בשקיות פלסטיק מזוהמות, על כל המשמעותיות הסביבתיות".